

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Davidem Kryskou ve věci

žalobce: **R. S.**, narozen X
státní příslušník Turecké republiky
bytem Pobytové středisko Bělá-Jezová, Jezová 1501, Bělá pod Bezdězem

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Holešovice, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2023, č. j. OAM-1099/ZA-ZA12-VL13-2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah napadeného rozhodnutí

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný rozhodl, že je žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 173/2023 Sb. (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastavil.

2. Žalobce podal dne 10. 8. 2023 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. K žádosti uvedl, že je kurdské národnosti, nemá žádné náboženské ani politické přesvědčení a není v žádné politické straně či skupině. V zemi původu byl naposledy v roce 2021 (do ČR přijel dne 13. 10. 2021). V ČR již o mezinárodní ochranu žádal. V minulosti nebyl souzen ani trestně stíhán. Žádost o mezinárodní ochranu odůvodnil tím, že když pracoval v Istanbulu v pizzerii, pokusili se ho unést dva neznámí muži, kteří chtěli, aby k nim nastoupil do auta. Ve zprávách a v televizi vidí, že v zemi původu z něčeho nic někdo zmizí. Tyto skutečnosti uváděl již v řízení o předchozí žádosti o mezinárodní ochranu. Jeho kontakt se zemí původu je v poslední době minimální. Tamní dění sleduje jen přes sociální sítě. Protože jde o opakovanou žádost a žalovaný to neshledal nezbytným pro zjištění skutkového stavu, pohovor k žádosti se žalobcem neprovedl.
3. Žalovaný při posuzování žádosti vycházel z výpovědi žalobce v tomto řízení i v řízení o jeho první žádosti a informací o politické a bezpečnostní situaci a dodržování lidských práv v zemi původu, které shromáždil v průběhu řízení. Předchozí žádost žalobce podal dne 14. 10. 2021. Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 1. 2022, č. j. OAM-862/ZA-ZA11-ZA03-2021, rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany. Následnou žalobu Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 15. 3. 2023, č. j. 22 Az 14/2022-45, zamítl. Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) pak usnesením ze dne 26. 6. 2023, č. j. 2 Azs 76/2023-28, kasační stížnost žalobce odmítl pro nepřijatelnost.
4. Žalovaný zrekapituloval posouzení předchozí žádosti žalobce, která se opírala o tytéž důvody. Konstatoval, že od doby, kdy byla posuzována předchozí žádost, respektive kdy skončilo řízení o žalobě, nedošlo v zemi původu k žádné změně, která by mohla představovat novou skutečnost podle § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Jelikož žalobce neuvedl žádnou novou skutečnost, neshledal žalovaný důvody pro opakované posuzování jeho žádosti. S ohledem na naplnění podmínek § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu žalovaný posoudil opětovnou žádost žalobce o mezinárodní ochranu jako nepřijatelnou a řízení podle § 25 písm. i) tohoto zákona zastavil.

Obsah žaloby

5. Žalobce namítá, že napadené rozhodnutí vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalovaný podle něj pochybil, neboť s ním neprovedl pohovor k žádosti. Jde o nejdůležitější úkon v řízení o mezinárodní ochraně, který dává žadateli prostor, aby popsal své problémy v zemi původu a navrhl další důkazní prostředky na podporu svých tvrzení. To žalobci nebylo umožněno. Žalovaný neprovedení pohovoru odůvodnil jen stroze.
6. U žalobce se změnily rodinné poměry. Žije v trvalém partnerském vztahu s P. G. a čekají dítě. Je proto na místě postupovat v nejlepším zájmu dítěte. Partnerka je navíc na žalobci finančně a citově závislá. Žalobce na území ČR již nějakou dobu pobývá a vytvořil si zde významné sociální, kulturní, rodinné a pracovní vazby. Vycestování by proto nepřiměřeně zasáhlo do jeho práva na rodinný život. Z důvodu závislosti partnerky a nenarozeného dítěte na žalobci je třeba napadené rozhodnutí zrušit, zohlednit nejlepší zájem dítěte a posoudit, zda na něj má být hleděno jako na již narozené.
7. Žalovaný se měl důkladněji zabývat možností udělení národního humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalobce je přesvědčen, že v jeho případě jsou dány důvody hodné zvláštního zřetele. Bylo by nehumánní žalobce nuceně navrátit do země původu, kde mu hrozí kruté, nelidské a ponižující zacházení, přičemž využití ochrany tamních státních

orgánů nepřichází v úvahu. Původcem pronásledování mohou být i soukromé osoby, jestliže stát není schopen zajistit ochranu žalobce. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.

8. Žalobce je navíc tzv. uprchlíkem *sur place*, neboť mu v zemi původu hrozí pronásledování proto, že se dlouhodobě nachází v zahraničí a požádal zde o mezinárodní ochranu. Ke shledání odůvodněného strachu z pronásledování není nutné, aby byl žalobce vystaven pronásledování v minulosti. Stačí, že prokáže, že mu pronásledování z azylově relevantních důvodů s přiměřenou pravděpodobností hrozí. V této souvislosti připomněl rozložení důkazního břemene v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu a povinnost správního orgánu obstarat si relevantní, důvěryhodné, aktuální a ověřitelné informace o zemi původu.
9. Napadené rozhodnutí dále nesplňuje požadavky § 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný zejména neprokázal, zda současná situace Kurdů v zemi původu umožňuje bezpečný návrat žalobce, aniž by utrpěl vážnou újmu nebo pronásledování. Žalovaný nesprávně posoudil podmínky stanovené § 11a zákona o azylu, konkrétně existenci vážné újmy, která žalobce hrozí a spočívá v nových skutečnostech (těhotenství jeho partnerky), které nebyly bez žalobcova zavinění předmětem předcházejícího řízení. Při výkladu zákona o azylu je třeba respektovat zásadu eurokonformního výkladu, postupovat v pochybnostech ve prospěch žadatele a shromáždit všechny dostupné důkazy, které věrohodnost jeho výpovědi vyvracejí či zpochybňují. Napadené rozhodnutí nereflktuje individuální případ žalobce, je mechanické a je z něj patrná snaha nalézt důvody pro neposkytnutí mezinárodní ochrany žalobci v extrémní životní situaci, potenciálně vystavenému hrozbě návratu do země původu, kde mu v krajním případě hrozí fatální důsledky.

Obsah vyjádření k žalobě

10. Žalovaný trvá na tom, že při vydání napadeného rozhodnutí postupoval v souladu se zákonem. Žalobce o mezinárodní ochranu žádá podruhé. Důvody, proč se žalobcem neprovedl pohovor, v napadeném rozhodnutí vysvětlil. Pokud žalobce chtěl nějaké informace doplnit, mohl tak učinit kdykoliv, například při seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí. Tam se ale nedostavil. V řízení o této i předchozí žádosti žalobce uvedl obavu z únosu neznámými lidmi. V žalobě nově uvádí, že jeho partnerka je s ním těhotná. Pokud jde o nejlepší zájem dítěte, žalovaný dovodil, že v této věci nejde o odloučení dítěte a rodiče. Žalobce může svůj soukromý a rodinný život rozvíjet i v zemi původu, kde žije jeho rodina. Samotná existence rodinných vazeb nemůže bez dalšího odůvodnit udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný trvá na tom, že žalobce v opakované žádosti neuvedl žádné skutečnosti, které by bylo možné posoudit jako nové ve smyslu zákona o azylu a kterými by se měl meritorně zabývat.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

11. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 10. 8. 2023 v pořadí druhou žádost o mezinárodní ochranu. Při poskytnutí údajů k žádosti dne 16. 8. 2023 uvedl mimo jiné následující: Je kurdské národnosti, bez náboženského či politického přesvědčení. Není v žádné politické straně ani skupině. Je svobodný a nemá děti. V zemi původu byl naposledy v roce 2021. O mezinárodní ochranu v ČR již jednou neúspěšně žádal. V zemi původu ani jinde nikdy neměl problémy se zákonem. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že v Istanbulu pracoval v pizzerii a pokusili se ho unést dva neznámí muži. Chtěli po něm, aby nastoupil do auta. V zemi původu z ničeho nic někdo zmizí, vidí to ve zprávách v televizi. Jiné důvody nemá. Tyto skutečnosti uváděl již v řízení o předchozí žádosti. Dodal,

že jeho kontakt se zemí původu je v poslední době minimální. Tamní dění sleduje jen přes sociální síť.

12. Opatřením ze dne 25. 10. 2023 byl žalobce předvolán k seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí na den 16. 11. 2023. Toto opatření převzal dne 8. 11. 2023, což potvrdil podpisem. Podle úředního záznamu ze dne 16. 11. 2023 se žalobce k seznámení s podklady nedostavil.
13. Správní spis dále obsahuje Informace OAMP *Turecko: Lidově demokratické strana (HDP) ze dne 15. 11. 2022 a Turecko: Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: srpen 2023 ze dne 4. 8. 2023.*
14. Součástí správního spisu je dále rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 1. 2022, č. j. OAM-862/ZA-ZA11-ZA03-2021, jímž žalovaný rozhodl tak, že se žalobci mezinárodní ochrana neuděluje. Důvody žádosti, které žalobce uvedl při poskytnutí údajů k žádosti, jsou v odůvodnění shrnuty takto: „O mezinárodní ochranu žádá proto, že v Istanbulu pracoval v pizzerii. Jednou, když šel po ulici, ho zastavili dva neznámí muži. Chtěli po něm, aby nastoupil k nim do auta. [Žalobce] dostal velký strach, a proto utekl. Hned za dva dny odjel ilegálně z Turecka. Žádné další důvody žádosti o mezinárodní ochranu nemá.“ V odůvodnění je dále shrnut obsah pohovoru k žádosti, který byl se žalobcem proveden dne 21. 10. 2021. Žalobce při něm uvedl, že ze země původu vycestoval, protože měl strach z mužů, kteří ho oslovili na ulici. Myslí si, že mohli být z tajné služby. Podobné případy viděl na internetu. Přijdou za člověkem, pozvou ho na kávu a nabídnou mu spolupráci. Jeho bratr si myslel totéž, a proto žalobci poradil vycestovat. Tajná služba by mohla mít zájem s ním spolupracovat, protože v roce 2016, když chodil na vysokou školu, se zúčastnil několika akcí pořádaných stranou HDP. Tenkrát se vše točilo na kameru, a tak si říká, že ho mohl někdo poznat. Stranu HPD kontaktoval v roce 2016, aby mu pomohli najít ubytování během studií. Proto jim v tom roce pomáhal s několika akcemi. Také je volí. Žalovaný tedy vyhodnotil, že důvodem žádosti o mezinárodní ochranu jsou obavy žalobce ze dvou mužů, kteří ho kontaktovali v zemi původu na ulici. Žalovaný neshledal důvody k udělení žádné z forem mezinárodní ochrany.

Posouzení žaloby soudem

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a že splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť pro takový postup byly splněny podmínky § 51 odst. 1 s. ř. s.
16. Žaloba není důvodná.
17. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vychází soud při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
18. Podle § 32 odst. 9 věty první zákona o azylu při posuzování žaloby ve věci mezinárodní ochrany soud zohlední i nové důležité skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí ministerstva, jedná-li se o takové skutečnosti, které se vztahují k možnému pronásledování nebo k hrozbě vážné újmy; v tomto rozsahu není soud vázán žalobními body.
19. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy přezkoumávající rozhodnutí ve věci

mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu.

20. Podle rozsudku Soudního dvora EU (dále jen „SDEU“) ze dne 4. 10. 2018, *Ahmedbekova*, C-652/16, z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice vyplývá, že je soud rozhodující o oprávněm prostředku v zásadě povinen posoudit důvody poskytnutí mezinárodní ochrany nebo skutkové okolnosti, které se sice týkají událostí nebo hrozeb, jež údajně nastaly před přijetím uvedeného zamítavého rozhodnutí, ba dokonce před podáním žádosti o mezinárodní ochranu, avšak uplatněny byly poprvé v řízení o oprávněm prostředku. Musí ale dát možnost posoudit tyto nové důvody či skutečnosti i rozhodujícímu orgánu. Nové důvody nebo skutečnosti nemusí posoudit, pouze pokud byly uplatněny v pozdní fázi řízení, nebyly dostatečně konkrétní, nebo okolnosti nejsou významné nebo dostatečně odlišné od okolností, k nimž již rozhodující orgán mohl přihlédnout.
21. Soud předesílá, že míra precizace žalobních bodů do značné míry předurčuje, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod obecnější, tím obecněji k němu správní soud přistoupí. Není na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci zástupce žalobce (srov. závěry rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78). Vzhledem k rozsahu argumentace žalobce má soud tento závěr bez dalšího za aplikovatelný i v projednávané věci.
22. Podle § 25 písm. i) zákona o azylu se řízení zastaví, jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřipustnou podle § 11a odst. 1.
23. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
24. Podle § 11a odst. 4 zákona o azylu může ministerstvo z důvodů hodných zvláštního zřetele posoudit podanou opakovanou a další opakovanou žádost jako přípustnou.
25. Na tomto místě považuje soud za vhodné připomenout ustálenou judikaturu NSS týkající se opakovaných žádostí o mezinárodní ochranu. „*Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.*“ (právní věta k rozsudku NSS ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65, dostupné v Systému ASPI). V tomto rozsudku NSS dále uvedl, že „*zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve*

vztahu k osobě žadatele“. Obdobně rozšířený senát v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, č. 2642/2012 Sb. NSS, uvedl, že „[s]právní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřipustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví.“ Rozšířený senát dále dodal, že „[o]důvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřipustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany proto musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“

26. Jde-li o rozsah přezkumu takového rozhodnutí správním soudem, lze odkázat na právní větu k rozsudku NSS ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011-74: „Bylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřipustnost podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uvádě[n]ými žadateli se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést.“ (dostupné v Systému ASPI).
27. Soud se nejprve zabýval námitkou, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, neboť se žalobcem neprovedl pohovor k žádosti, a jeho neprovedení odůvodnil jen stroze. Tato námitka není důvodná.
28. Zákon o azylu totiž neprovedení pohovoru v případě opakované žádosti o mezinárodní ochranu za určitých podmínek umožňuje. Podle § 23 odst. 2 písm. b) zákona o azylu se pohovor neprovádí, *byla-li podána opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany*; v takovém případě ministerstvo umožní sdělit důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany písemně nebo jiným vhodným způsobem, *není-li pohovor nezbytný ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti*. Právě naplnění těchto podmínek je obsahem onoho „strohého“ odůvodnění. Žalobce přitom toto odůvodnění nikterak konkrétně nevyvrací. Zejména *konkrétně* netvrdí, že a proč měl být v jeho případě pohovor nezbytný ke zjištění skutkového stavu. Přestože tvrdí, že žalovaný mu neprovedením pohovoru nedal příležitost podrobněji popsat své problémy a navrhnout důkazní prostředky, již blíže neuvádí, jaké skutkové okolnosti by tvrdil a jaké důkazy by k jejich prokázání navrhl. V tomto ohledu jde o zcela prázdnou námitku. Způsob, jakým žalovaný odůvodnil neprovedení pohovoru, ač strohý, je dostatečný. Žalobce navíc měl možnost důvody žádosti doplnit při seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí.

29. Žalobce dále namítá, že žalovaný neprokázal, zda současná situace Kurdů v zemi původu umožňuje žalobci bezpečný návrat, aniž by utrpěl vážnou újmu nebo pronásledování. Ani tato námitka není důvodná.
30. V tomto ohledu je třeba připomenout způsob rozdělení břemena tvrzení a břemena důkazního mezi žadatele a žalovaného v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Dle judikatury NSS je primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany samotný žadatel. Ten musí uvést azylově relevantní důvody podřaditelné pod § 12 zákona o azylu či tvrdit hrozbu vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích vychází. *Břemeno tvrzení* tedy tíží pouze žadatele (srov. např. rozsudek NSS ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63). *Důkazní břemeno* je pak následně rozloženo mezi žadatele a žalovaného. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně správní orgán je povinen k tvrzením uvedeným v řízení o mezinárodní ochraně zajistit maximální možné množství důkazů a obstarat dostatečně přesné, aktuální a důvěryhodné informace o zemi původu žadatele (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013-38, či ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48).
31. Pro účely rozhodnutí o přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu podléhá opakovaná (následná) žádost o mezinárodní ochranu nejprve předběžnému posouzení, zda se objevily nebo byly žadatelem předloženy nové skutečnosti nebo zjištění týkající se posouzení, zda lze žadatele uznat za osobu požívající mezinárodní ochrany (čl. 40 odst. 2 procedurální směrnice). V případě opakované žádosti tak § 11a odst. 1 zákona o azylu břemeno tvrzení žadatele modifikuje v tom smyslu, že ten musí zásadně *tvrdit nové skutečnosti*, které nebyly bez jeho zavinění předmětem zkoumání v předchozím pravomocně ukončeném řízení a které svědčí o tom, že by mohl být vystaven pronásledování nebo že mu hrozí vážná újma. V opačném případě zákon o azylu předpokládá, že řízení o takové žádosti bude zastaveno.
32. Žalovaný na základě relevantních informací o zemi původu shledal, že tamní situace se oproti době, kdy byla posuzována žalobcova předchozí žádost, nezměnila. Žalobce v tomto ohledu ani nic konkrétního netvrdí. Nad rámec nezbytného odůvodnění lze odkázat na judikaturu NSS, podle níž „nelze stěžovateli přisvědčit, že by kurdští příslušníci v Turecku byli na celém území státu tak běžně a závažně pronásledováni, že by tato skutečnost zakládala důvod pro udělení mezinárodní ochrany“ (srov. usnesení NSS ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018-46, obdobně též usnesení NSS 4. 5. 2023, č. j. 4 Azs 299/2022-37).
33. Žalobce dále v žalobě nově tvrdí, že je tzv. uprchlíkem *sur place*, neboť dlouhodobě pobývá v zahraničí a požádal zde o mezinárodní ochranu. Touto námitkou se soud nezabýval, protože není dostatečně konkrétní a jde o skutečnost, k níž žalovaný mohl přihlédnout již v předcházejícím řízení (srov. závěry rozsudku SDEU ve věci *Ahmedbekova* citované v bodu 20 tohoto rozsudku). S touto námitkou navíc žalobce nemohl být úspěšný již s ohledem na výše uvedené úvahy a závěry soudu. Pokud totiž vznikne v případě žadatele potřeba mezinárodní ochrany na místě z důvodu událostí nebo činností, ke kterým došlo nebo které žadatel vyvíjel [srov. čl. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“)] po skončení řízení o první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, právní úprava opakovaných (následných) žádostí umožňuje za podmínek § 11a odst. 1 zákona o azylu tyto skutečnosti zohlednit. Bylo tak na žalobci, aby

v předcházejícím řízení dostatečně tvrdil nové skutečnosti, které nebyly bez jeho zavinění předmětem zkoumání v předchozím pravomocně ukončeném řízení a které svědčí o potřebě mezinárodní ochrany vzniklé *na místě*.

34. Žalobce dále namítl, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože se žalovaný důkladněji nezabýval možností udělení národního humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Je přesvědčen, že jsou u něj dány důvody hodné zvláštního zřetele. Ty mají spočívat v tom, že by bylo nehumánní ho nuceně navrátit do země původu, kde mu hrozí kruté, nelidské a ponižující zacházení. Zcela obecně hovoří také o hrozbě pronásledování ze strany soukromých osob. Ani tato námitka není důvodná.
35. Z § 11a odst. 1 zákona o azylu jasně plyne, že přípustnost opakované žádosti o mezinárodní ochranu se posuzuje pouze z hlediska důvodů pro udělení azylu podle § 12 a doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Z hlediska důvodů pro udělení humanitárního azylu se opakovaná žádost neposuzuje. To potvrzuje i ustálená judikatura NSS (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, č. 2642/2012 Sb. NSS, a dále např. usnesení NSS ze dne 14. 1. 2021, č. j. 4 Azs 93/2019-54, ze dne 13. 5. 2021, č. j. 1 Azs 95/2021-24, nebo nejnověji usnesení NSS ze dne 24. 1. 2024, č. j. 7 Azs 273/2023-25, či ze dne 19. 4. 2024, č. j. 4 Azs 29/2024-33). Námitka, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože se žalovaný nezabýval možností udělení humanitárního azylu, je proto nedůvodná.
36. Kruté, nelidské a ponižující zacházení navíc není důvodem hodným zvláštního zřetele (tj. důvodem pro udělení národního humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu), nýbrž vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu (tj. důvodem pro udělení doplňkové ochrany). Stejně tak není ani hrozba pronásledování důvodem hodným zvláštního zřetele, nýbrž důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Jak přitom vyplývá již z výše uvedeného, opakovaná žádost o mezinárodní ochranu je v souladu s § 11a odst. 1 zákona o azylu posuzována právě z toho hlediska, zda žadatel uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které svědčí o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. Tím se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval a dospěl k závěru, že tomu tak není. Obě uvedená tvrzení, jimiž se žalobce snaží závěr žalovaného vyvrátit, navíc uplatnil až v žalobě a jsou zcela nekonkrétní parafrází ustanovení zákona. Soud se jimi proto blíže nezabýval (srov. závěry rozsudku SDEU ve věci *Ahmedbekova* citované v bodu 20 tohoto rozsudku).
37. Žalobce dále žalovanému vytýká, že nesprávně posoudil, zda mu hrozí vážná újma. Ta má spočívat v nové okolnosti, a to těhotenství jeho partnerky.
38. K tomu soud předně uvádí, že žalovanému nelze vytýkat, že nevzal v úvahu skutečnosti, které žalobce v žádosti netvrdil a které nastaly až po vydání napadeného rozhodnutí. Žalobce totiž těhotenství partnerky poprvé tvrdí (a dokládá) až v řízení před soudem. V této souvislosti se domáhá zohlednění nejlepšího zájmu dítěte a na žalobci údajně závislé partnerky, jakož i zásahu do rodinného života.
39. Jelikož se jedná o skutečnost, která žalobci bez jeho zavinění nemohla být známa v době podání první žádosti a protože soud může napadené rozhodnutí za určitých podmínek přezkoumat také podle skutkového a právního stavu v době svého rozhodnutí (srov. body 18 až 20 tohoto rozsudku), posoudil ji soud z hlediska možného pronásledování nebo hrozby vážné újmy a přípustnosti opakované žádosti o mezinárodní ochranu.

40. Je pravdou, že dřívější judikatura dovozovala, že v mimořádných případech by zásah do práva na soukromý a rodinný život garantovaného čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.), mohl být vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023 (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 4. 2021, č. j. 48 Az 8/2020-56, a judikaturu tam uvedenou). Podle tohoto ustanovení se za vážnou újmu podle tohoto zákona považovalo, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Toto ustanovení však již bylo v době, kdy žalobce podal opakovanou žádost o mezinárodní ochranu, zrušeno. Případný zásah do rodinného života žalobce proto nemůže představovat vážnou újmu ve smyslu § 14a zákona o azylu. Těhotenství partnerky nelze podřadit ani pod důvody pro udělení azylu podle § 12. Podle § 32 odst. 9 zákona o azylu tak k těhotenství partnerky soud nemohl přihlídnout. Námitka je nedůvodná.
41. Žalobce dále obecně namítl, že žalovaný nesprávně posoudil podmínky § 11a zákona o azylu. Proto se soud zabýval též tím, zda těhotenství žalobcovy partnerky tvrzené až v žalobě nemůže být důvodem hodným zvláštního zřetele ve smyslu § 11a odst. 4 zákona o azylu, a to na základě přímého účinku čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice.
42. Soud by totiž podle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice musel posoudit důvody poskytnutí mezinárodní ochrany nebo relevantní skutkové okolnosti i tehdy, pokud by je žalobce uvedl až v žalobě, neboť v takovém případě by nebyly uplatněny *v pozdní fázi řízení* (srov. závěry rozsudku SDEU ve věci *Ahmedbekova* citované v bodu 20 tohoto rozsudku). Přímého účinku citovaného ustanovení procedurální směrnice se však žalobce může dovolávat pouze v rozsahu její působnosti (srov. čl. 1 a čl. 3 procedurální směrnice a rozsudek zdejšího soudu ze dne 29. 7. 2022, č. j. 48 Az 18/2021-41).
43. Odborná literatura dovozuje, že postup podle § 11a odst. 4 zákona o azylu „*je žádoucí zvlášť v situacích, kdy jsou dány důvody, pro které ministerstvo na základě správního uvážení může rozhodnout o udělení humanitárního azylu podle § 14, případně o udělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny. Tyto důvody by jinak neměly vztah k možnému pronásledování ani hrozbě vážné újmy a nemohly by být těmi důvody, pro které ministerstvo posoudí (další) opakovanou žádost jako přípustnou.*“ (Komentář k § 11a. Chmelíčková, N., Votočková, V. *Zákon o azylu. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, dostupné v Systému ASPI; důraz přidán soudem).
44. Národní humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu však představuje společně s tzv. ústavním azylem podle § 12 písm. a) zákona o azylu azyl *vnitrostátní*, tj. institut národní právní úpravy. Nejedná se proto v jeho případě o transpozici kvalifikační směrnice. Přímého účinku čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice se proto není možné ve vztahu k národnímu humanitárnímu azylu ve spojení s § 11a odst. 4 zákona o azylu dovolávat (srov. rozsudek zdejšího soudu č. j. 48 Az 18/2021-41).
45. Co se týče relevance tvrzení o těhotenství partnerky žalobce ve vztahu k udělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny, z tvrzení žalobce neplyne ani to, že by jeho partnerka byla osobou s udělenou mezinárodní ochranou (srov. čl. 23 kvalifikační směrnice), a proto nemohou z povahy věci být dány ani podmínky pro udělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny (§ 13 a § 14b zákona o azylu). I v tomto případě se skutková tvrzení žalobce pohybují mimo rámec kvalifikační směrnice, a proto se ani v tomto rozsahu žalobce přímého účinku čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice ve vztahu k § 11a odst. 4 zákona o azylu nemůže dovolávat.

46. Výrok napadeného rozhodnutí o nepřípustnosti opakované žádosti žalobce o mezinárodní ochranu tedy obстоjí i co do jeho souladu s § 11a odst. 4 zákona o azylu.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

47. Vzhledem k tomu, že soud neshledal žalobu důvodnou, podle § 78 odst. 7 s. ř. s. ji zamítl.
48. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly žádné náklady převyšující náklady na běžnou činnost, pod niž spadá i obrana vlastních rozhodnutí v soudním řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. července 2024

JUDr. David Kryška, v. r.
samosoudce